

Nr 169.

Ankom till riksdagens kansli den 2 juni 1944 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag för budgetåret 1944/45 till Marinen: Understöd åt föreningar m. m. jämte i ämnet väckt motion.

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 102, s. 212, av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1944) föreslagit riksdagen att till Marinen: Understöd åt föreningar m. m. för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 13 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herrar *C. Björling* och *E. Håstad* väckt motion (II: 264), vari hemställts, att riksdagen måtte till Marinen: Understöd åt föreningar m. m. för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 23 000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 13 000 kronor. Anslaget beräknades av departementschefen i 1943 års statsverksproposition med utgångspunkt från det för budgetåret 1942/43 anvisade anslaget, 10 800 kronor, vartill lades ett belopp av 2 200 kronor för höjning av bidraget till sjöunderofficerssällskapet i Karlskrona.

I motioner till 1943 års riksdag hemställdes, att anslaget måtte höjas utöver det av Kungl. Maj:t äskade beloppet för att vissa angivna personalsammanslutningar skulle kunna beredas höjda bidrag.

Riksdagens statsutskott anförde i sitt utlåtande 1943: 4, att — oaktat vissa skäl förelåge för ett tillmötesgående av de gjorda framställningarna — utskottet likväl funne sig icke böra utan mer ingående utredning i ärendet föreslå riksdagen att med anledning av motionerna höja anslaget, men förutsatte, att Kungl. Maj:t toge detta spörsmål under närmare övervägande. Riksdagen godkände detta utskottets förslag och anvisade alltså av Kungl. Maj:t äskat belopp, 13 000 kronor.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1944/45 har *marinförvaltningen* meddelat, att chefen för marinen föranstaltat om en preliminär ännu icke avslutad utredning i denna fråga. De upplysningar, som vunnits genom utredningen, vore dock tills vidare icke tillräckliga för ett bedömande av frå-

gan i dess helhet. Med hänsyn härtill och i avvaktan på Kungl. Maj:ts eventuella beslut i ämnet ifrågasatte ämbetsverket icke någon ändring av anslagets belopp.

För egen del har *departementschefen* uttalat, att, då den inom marinledningen igångsatta utredningen rörande bidrag till vissa personalsammanslutningar ännu icke avslutats, förslag icke kunde föreläggas årets riksdag. Skulle emellertid genom utredningen framkomma särskilda skäl för att sammanslutning, som för närvarande saknade statsbidrag, redan under nästa budgetår borde komma i åtnjutande av sådant anslag, syntes Kungl. Maj:t böra äga att för ändamålet taga fjärde huvudtitelns anslag till extra utgifter i anspråk. Anslaget till understöd åt föreningar m. m. borde därför för nästa budgetår i enlighet med marinförvaltningens förslag upptagas med oförändrat belopp, 13 000 kronor.

I *motionen II: 264* har efter erinran om vad som förekom vid 1943 års riksdag i samband med behandlingen av frågan om anvisande av medel under nu förevarande anslag för budgetåret 1943/44 framhållits, bland annat, att det icke syntes vara rimligt, att de av utredningen berörda sammanslutningarna av underbefäl, vilka nu erhålla bidrag för sina samlingslokaler om högst 450 kronor, icke skola erhålla förbättring av dessa bidrag, förrän den inom marinledningen pågående utredningen slutförts och Kungl. Maj:t tagit ställning till densamma samt därpå grundat förslag förelagts riksdagen, även om utredningen bestyrkte skäligheten av att sådan förbättring tillerkännes dem. Det berörda underbefälet vid marinen, som under en följd av år tidigare, i motsats till vad som i regel gäller inom andra delar av försvaret, hade att själv hålla sig med samlingslokaler, borde icke under längre tid, än som är oundgängligen erforderlig, behöva avvakta en förbättring av hyresbidragen. På grund av angivna förhållanden syntes Kungl. Maj:t böra beredas möjligheter att redan under nästa budgetår bevilja ifrågavarande föreningar förhöjda bidrag till hyreskostnader m. m. för deras lokaler, därest den inom marinen pågående men ännu icke avslutade utredningen kommer att ådagalägga behov av förhöjda bidrag. Riksdagen borde därför höja det av Kungl. Maj:t äskade beloppet med 10 000 kronor.

Utskottet. Utskottet har under hand inhämtat, att den av departementschefen omförmälda utredningen numera slutförts av chefen för marinen och överlämnats till försvarets civilförvaltning. Utredningen läser giva vid handen, att vissa av utredningen berörda personalsammanslutningar inom marinen icke blivit, i jämförelse med motsvarande personal inom övriga försvarsgrenar, i skäligen mån tillgodosedda, när det gäller medverkan från statens sida för erhållande av tillgång till erforderliga samlings- m. fl. lokaler.

Ehuru det i första hand bör ankomma på Kungl. Maj:t att taga stånd-

punkt till utredningens resultat, vill utskottet emellertid redan nu framhålla, att det synes utskottet uppenbart, att statsverket för tillgodoseende av ifrågavarande lokalbehov bör ikläda sig ökade kostnader. Med hänsyn härtill och under erinran att i 1942 års försvarsbeslut förutsatts, att ökade hyresbidrag till marinens underbefälssammanslutningar bleve erforderliga, därest deras lokalbehov icke kunde tillgodoses i samband med utförande av nybyggnader, synes Kungl. Maj:t redan under nästa budgetår böra beredas ökade möjligheter att tillgodose av utredningen klarlagda behov av bidrag till vissa personalsammanslutningar vid marinen.

På grund av vad som sålunda anförts finner sig utskottet böra i anledning av motionen II: 264 föreslå riksdagen att höja det av Kungl. Maj:t för nästa budgetår för understöd åt föreningar m. m. vid marinen äskade anslaget av 13 000 kronor med 5 000 kronor och alltså för ändamålet anvisa 18 000 kronor.

Det bör liksom hittills ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut om anslagets disposition.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, och motionen II: 264, till *Marinen: Understöd åt föreningar m. m. under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1944/45* anvisa ett anslag av 18 000 kronor.

Stockholm den 2 juni 1944.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson i Malmö, Pauli, Gränebo, Sven Larsson, Bernhard Nilsson, Bäckström, Bäcklund, Holmström, Heiding, Gillström och Herling; samt

från andra kammaren: herrar Törnkvist, Skoglund i Doverstorp, Eriksson i Stockholm, Svensson i Grönvik, Bergström, Ward, Persson i Tidaholm, Pettersson i Dahl, Holmdahl, Wallentheim, Nilsson i Steneberg och Lindholm.